

Nr 4

Finansutskottets betänkande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar om vissa anslag för budgetåret 1971/72 inom finansdepartementets verksamhetsområde jämte motioner.

DRIFTBUDGETEN

SJUNDE HUVUDTITELN

Finansdepartementet m. m.

1. Finansdepartementet m. fl. anslag. Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts i propositionen 1971: 1, bilaga 9, framlagda förslag (punkterna A 1—A 5, s. 7—10 i utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för den 4 januari 1971) och hemställer

att riksdagen för budgetåret 1971/72 anvisar

1. till *Finansdepartementet* ett förslagsanslag av 15 500 000 kr.,
2. till *Gemensamma ändamål för statsdepartementen* ett förslagsanslag av 17 196 000 kr.,
3. till *Ekonomiska attachéer* ett förslagsanslag av 620 000 kr.,
4. till *Kommittéer m. m.* ett reservationsanslag av 6 500 000 kr.,
5. till *Extra utgifter* ett reservationsanslag av 400 000 kr.

Allmänna centrala ämbetsverk m. m.

2. Kammarkollegiet. Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkt B 1, s. 11—12) och hemställer

att riksdagen till *Kammarkollegiet* för budgetåret 1971/72 anvisar ett förslagsanslag av 3 965 000 kr.

3. Konjunkturinstitutet: Verksamheten i allmänhet. Konjunkturinstitutet: Särskilda undersökningar. Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkterna B 5—B 6, s. 26—28) och hemställer

att riksdagen för budgetåret 1971/72 anvisar

1. till *Konjunkturinstitutet: Verksamheten i allmänhet* ett förslagsanslag av 2 245 000 kr.,
2. till *Konjunkturinstitutet: Särskilda undersökningar* ett reservationsanslag av 670 000 kr.

4. **Statskontoret.** Kungl. Maj:t har (punkt B 7, s. 29—33) föreslagit riksdagen att till Statskontoret för budgetåret 1971/72 anvisa ett förslagsanslag av 25 105 000 kr.

I detta sammanhang har utskottet behandlat motionen 1971: 571 av fru Mogård och herr Wennerfors vari hemställts att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla att de synpunkter som i motionen framförts beaktas.

I motionen har framförts vissa synpunkter på de centrala statliga informationssystem som håller på att växa fram. Motionärerna anser bl. a. att det skyndsamt bör utredas i vilken mån centralisering av maskinella register är tekniskt nödvändig och/eller ekonomiskt motiverad. Vidare är det enligt motionärerna synnerligen önskvärt att säkerhetskraven i avseende på såväl individens integritet som datorsystemets funktionsmöjlighet i händelse av brand, explosion e. d. beaktas.

Utskottet noterar att medel har beräknats för en väsentlig förstärkning av statskontorets resurser för samordning av statliga informationssystem. Departementschefen anför i statsrådsprotokollet att han senare för Kungl. Maj:t kommer att ta upp frågor som gäller former för och innehåll i den samordningsverksamhet som bör bedrivas.

De frågor som motionärerna i första hand tar upp, nämligen i vad mån centralisering av maskinella register är tekniskt nödvändig och/eller ekonomiskt motiverad samt säkerheten vid brand, explosion m. m., torde vara centrala frågeställningar vid den samordning av statliga informationssystem som departementschefen beräknat medel för. Någon riksdagens framställning i ärendet torde därför inte erfordras. Den av motionärerna berörda frågan om skydd för individens integritet i de nya informationssystemen är redan föremål för statsmakternas uppmärksamhet, bl. a. i offentlighets- och sekretesslagstiftningskommittén. Motioner i detta ämne till årets riksdag har hänvisats till konstitutionsutskottet, varför utskottet saknar anledning att här närmare beröra motionen 1971: 571 i denna del.

Utskottet hemställer
att riksdagen

1. till *Statskontoret* för budgetåret 1971/72 anvisar ett förslagsanslag av 25 105 000 kr.,
2. avslår motionen 1971: 571.

5. **Datamaskincentralen för administrativ databehandling.** Viss försöksverksamhet inom statsförvaltningen m. m. Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkterna B 8—B 9, s. 33—34) och hemställer

att riksdagen för budgetåret 1971/72 anvisar

1. till *Datamaskincentralen för administrativ databehandling* ett förslagsanslag av 1 000 kr.,

2. till *Viss försöksverksamhet inom statsförvaltningen m. m.* ett förslagsanslag av 4 000 000 kr.

6. Riksrevisionsverket. Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkt B 10, s. 35—40) och hemställer

att riksdagen

1. bemyndigar Kungl. Maj:t att hos riksrevisionsverket inrätta en tjänst för avdelningschef i Ce 3 och en tjänst för revisionsdirektör i Be 6 eller Ce 1,

2. till *Riksrevisionsverket* för budgetåret 1971/72 anvisar ett förslagsanslag av 20 295 000 kr.

7. Byggnadsstyrelsen. Utredningar rörande byggnadsföretag m. m. Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkterna B 11—B 12, s. 40—42) och hemställer

att riksdagen för budgetåret 1971/72 anvisar

1. till *Byggnadsstyrelsen* ett förslagsanslag av 23 544 000 kr.,

2. till *Utredningar rörande byggnadsföretag m. m.* ett reservationsanslag av 3 000 000 kr.

8. Inredning av byggnader för statlig förvaltning. Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkt B 13, s. 42—44) och hemställer

att riksdagen

1. medger beställning av utrustning till nybyggnad i kv. Garnisonen för 9 500 000 kr.,

2. till *Inredning av byggnader för statlig förvaltning* för budgetåret 1971/72 anvisar ett reservationsanslag av 27 400 000 kr.

9. Statens förhandlingsnämnd. Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkt B 14, s. 44—45) och hemställer

att riksdagen till *Statens förhandlingsnämnd* för budgetåret 1971/72 anvisar ett förslagsanslag av 1 289 000 kr.

Bidrag och ersättningar till kommunerna

10. Ersättning till Trelleborgs kommun för mistad tolag. Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkt D 1, s. 88) och hemställer

att riksdagen till *Ersättning till Trelleborgs kommun för mistad tolag* för budgetåret 1971/72 anvisar ett förslagsanslag av 2 130 000 kr.

Diverse

11. Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Slottsbyggnadernas delfond m. fl. anslag. Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkterna E 1—E 3, s. 92—93) och hemställer

att riksdagen för budgetåret 1971/72 anvisar

1. till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Slottsbyggnadernas delfond* ett förslagsanslag av 4 442 000 kr.,
2. till *Bidrag till vissa internationella byråer och organisationer m. m.* ett förslagsanslag av 1 020 000 kr.,
3. till *Statens krigsförsäkringsnämnd m. m.* ett förslagsanslag av 41 000 kr.

12. Bidrag till Institutet för storhushållens rationalisering. Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkt E 6, s. 94—95) och hemställer

att riksdagen

1. godkänner vad i statsrådsprotokollet förordats om bidrag till Institutet för storhushållens rationalisering,
2. till *Bidrag till Institutet för storhushållens rationalisering* för budgetåret 1971/72 anvisar ett anslag av 300 000 kr.

KAPITALBUDGETEN

STATENS ALLMÄNNA FASTIGHETFOND

13. Byggnadsarbeten för statlig förvaltning. Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkt II: 12, s. 101—103) och hemställer

att riksdagen till *Byggnadsarbeten för statlig förvaltning* för budgetåret 1971/72 anvisar ett investeringsanslag av 70 850 000 kr.

14. Inköp av fastigheter m. m. Kungl. Maj:t har (punkt II: 13, s. 103—104) föreslagit riksdagen att till Inköp av fastigheter m. m. för budgetåret 1971/72 anvisa ett investeringsanslag av 5 500 000 kr.

I motionen 1971: 563 av herr Clarkson m. fl. har hemställts att riksdagen måtte — med hänsyn till att någon redogörelse för hur anslaget skall användas inte lämnas i propositionen — vid behandlingen avslå Kungl. Maj:ts begäran om ett investeringsanslag av 5,5 milj. kr. till Inköp av fastigheter m. m. för budgetåret 1971/72.

Utskottet finner det rimligt att en närmare redogörelse inte kan lämnas i propositionen för de fastigheter som kan komma i fråga för inköp under budgetåret 1971/72. Tidpunkten för ett köp är bl. a. beroende av när den förhandling som förs i ett ärende är slutförd. Medelsanvisningen bör — tillsammans med föreliggande behållning — ses som ett till Kungl. Maj:t lämnat bemyndigande att inom en given medelsram inköpa sådana fastigheter för statliga ändamål som normalt betalas från förevarande anslag.

Utskottet hemställer

att riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionen 1971: 563 till *Inköp av fastigheter m. m.* för budgetåret 1971/72 anvisar ett investeringsanslag av 5 500 000 kr.

FONDEN FÖR FÖRLAG TILL STATSVERKET

15. **Vissa projekteringskostnader.** Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkt VII: 1, s. 106) och hemställer

att riksdagen till *Vissa projekteringskostnader* för budgetåret 1971/72 anvisar ett investeringsanslag av 35 000 000 kr.

DIVERSE KAPITALFONDER

16. **Statens datamaskinfond: Anskaffning av datamaskiner.** Kungl. Maj:t har (punkt IX: 4, s. 107—109) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att beställa datamaskinutrustning för 90 000 000 kr., dels till Statens datamaskinfond: Anskaffning av datamaskiner för budgetåret 1971/72 anvisa ett investeringsanslag av 8 000 000 kr.

I motionen 1971: 570 av herr Magnusson i Borås m. fl. har hemställts att riksdagen måtte i avvaktan på en närmare redogörelse avslå Kungl. Maj:ts hemställan att riksdagen måtte bemyndiga Kungl. Maj:t att beställa datamaskinutrustning för 90 milj. kr.

Utskottet. Den datamaskinella bearbetningen inom statsförvaltningen har numera nått sådan omfattning att behovet av ersättningsanskaffning av maskinutrustning blivit betydande. Vidare pågår och planeras en omfattande uppbyggnad av statliga datasystem för bl. a. arbetsmarknadspolitiken, rättsväsendet, den allmänna försäkringen, körkortsregistreringen, fastighetsregistreringen och inskrivningsväsendet. Denna uppbyggnad medför behov av datamaskinutrustning i stor omfattning. Mot denna bakgrund och med hänsyn till de långa leveranstider som är att räkna med vid anskaffning av datamaskinutrustning är det enligt utskottets me-

ning angeläget att bemyndigandet att beställa utrustning inte tas till för snävt.

Utskottet hemställer

att riksdagen

1. med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionen 1971: 570 bemyndigar Kungl. Maj:t att beställa datamaskinutrustning för 90 000 000 kr.,
2. till *Statens datamaskinfond: Anskaffning av datamaskiner* för budgetåret 1971/72 anvisar ett investeringsanslag av 8 000 000 kr.

UPPSKJUTNA FRÅGOR

17. **Uppskjutna frågor.** Utskottet kommer senare under sessionen att yttra sig beträffande Kungl. Maj:ts under följande punkter framlagda förslag, nämligen

D 2 Skatteutjämningsbidrag till kommunerna m. m.

E 15 Premiering av visst frivilligt sparande

E 16 Kostnader för viss statlig annonsering

vilket utskottet här

anmäler.

Stockholm den 9 mars 1971

På finansutskottets vägnar

SVEN EKSTRÖM

Närvarande: herrar Ekström (s), Wedén (fp), Knut Johansson i Stockholm (s), Franzén (s), Burenstam Linder (m), Larsson i Karlskoga (s), Jansson (s), Löfgren (fp), Arne Pettersson i Malmö (s), Åsling (c), fru Thorsson (s) och herr Gadd (s);

dock att herr Arne Pettersson i Malmö (s) ej deltagit vid behandlingen av punkt 1 och herr Gadd (s) ej deltagit vid behandlingen av punkt 6.

Reservation

vid *punkten 4* (Statskontoret) av herrar Wedén (fp), Burenstam Linder (m), Löfgren (fp) och Åsling (c), som anser att

dels det stycke i utskottets yttrande på s. 2 som börjar med "De frågor" och slutar med "denna del" bort ersättas av text med följande lydelse:

”Motionärerna pekar på de risker som kan vara förknippade med en fortsatt centralisering och sammanknytning av de informationssystem avseende juridiska och fysiska personer, som för närvarande är under uppbyggnad inom den statliga förvaltningen. Utskottet noterar att de problem som i detta sammanhang uppkommer när det gäller personrätten och därmed sammanhängande integritetsfrågor för närvarande är föremål för utredning inom bl. a. offentlighets- och sekretesslagstiftningskommittén. Det torde emellertid komma att dröja innan detta utredningsarbete blir slutfört. Motionärerna anser det angeläget att med största skyndsamhet utreda i vilken mån centralisering av maskinella register är tekniskt nödvändig och/eller ekonomiskt motiverad. Utskottet delar denna uppfattning och utgår ifrån att säkerhetskraven beträffande datorsystemens funktionsduglighet i händelse av katastrof genom brand, explosion e. d. beaktas vid den samordningsverksamhet som bedrivs på ADB-området.

Utskottet vill understryka att kraven på skydd för individens integritet särskilt uppmärksammas. Motioner, som tar upp dessa frågor, har vid årets riksdag hänvisats till konstitutionsutskottet. Utskottet har emellertid ansett det viktigt att framhålla integritetssynpunkternas betydelse även i nu förevarande sammanhang.”

dels utskottets hemställan under 2 bort ha följande lydelse:

”2. som sin mening ger Kungl. Maj:t till känna vad utskottet anfört i anledning av motionen 1971: 571.”

Särskilt yttrande

vid *punkten 16* (Statens datamaskinfond: Anskaffning av datamaskiner) av herr Burenstam Linder (m) som anfört:

”Statens datamaskinfond inrättades efter riksdagsbeslut år 1968. Redan i det sammanhanget yppades vissa betänkligheter mot en central anskaffning av datamaskiner.

Anskaffningsverksamheten har därefter vuxit ut. Fjolårets riksdag be- myndigade Kungl. Maj:t att anskaffa datamaskiner för 40 milj. kr., nu begärs ett bemyndigande om hela 90 milj. kr. Till anskaffning av data- maskiner föreslås ett investeringsanslag av 8 milj. kr. Härtill skall läggas anslaget till viss försöksverksamhet med automatisk databehandling (punkt 5 i betänkandet) samt medel som begärs för byggnad för data- maskinanläggning under statens allmänna fastighetsfond (punkt 13 i be- tänkandet). Den utredning om samordning av statliga datasystem som departementschefen aviserar i statsrådsprotokollet under hemställan om anslag till statskontoret (punkt 4 i betänkandet) pekar likaså på en snabb utveckling av de statliga datasystemen.

Utan tvivel är datatekniken av stor betydelse i försöken att rationali- sera den statliga förvaltningen. En centralisering av datasystemen kan

härvid te sig önskvärd. Detta måste emellertid vägas mot de risker som avtecknar sig i ett längre perspektiv om en sådan total samordning kommer till stånd. Den uppbyggnad av datakapacitet som det nu ifrågasatta bemyndigandet gäller kan ges former som enligt min mening på längre sikt innebär betydande risker för individen och som skulle föregripa olika utredningar, bl. a. offentlighets- och sekretesslagstiftningskommittén, som har att utreda dessa frågor. Bemyndigandet förutsätter enligt min mening att dessa risker analyseras och att åtgärder vidtas för att undvika dem.”